

Informasjon om driftsgranskningene

Deltaking i driftsgranskinger i jord- og skogbruk

Det er utført årlige driftsgranskinger i jord- og skogbruk fra 1910. Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har ansvaret for gjennomføring av driftsgranskningene. NIBIO har hovedkontor i Ås og er til stede 18 steder i landet. Driftsgranskningene blir utført ved kontorene i Oslo, Bergen, Trondheim og Bodø. Siden 1950 har tallet på deltakerbruk i driftsgranskningene holdt seg rundt 1 000, de siste tiårene noe i underkant.

Deltakerbrukene blir valgt ut ved tilfeldig utvalg på grunnlag av produksjonstilskuddsregisteret. Brukene er gruppert etter fylke, produksjon og omfang.

Driftsgranskningene er den viktigste kilden til informasjon om driftsmessige og økonomiske forhold på norske gardsbruk. De blir brukt som grunnlag for både næringsøkonomiske beslutninger, forskning og rådgiving.

Deltakerbrukene skal representere ulike bruksstørrelser og driftsformer. Ved utarbeiding av driftsgranskningene blir det enkelte gardsregnskapet gjort om til driftsregnskap. Gardsregnskapet er gjort opp for skatte- og avgiftsformål og viser ikke like godt det driftsmessige resultatet. Driftsregnskapet gir et bedre bilde av den økonomiske siden av gardsdrifta. Dette oppnår man ved blant annet å benytte andre avskrivningsregler og andre verdier på buskap og varelager. Videre tar man hensyn til familien sitt eget arbeid i forbindelse med nyanlegg på garden. I forbindelse med driftsgranskningene blir også inntekt utenom bruket registrert. Dette gjelder både lønnsinntekt og kapitalinntekt. Videre blir all formue og gjeld registrert. Dette blir gjort for å få en bedre oversikt over totaløkonomien på det enkelte bruket.

For brukerfamilien er ofte økonomien tilknyttet selve gardsdrifta tett sammenvevd med mer private disposisjoner. Driftsgranskningene viser at brukarfamilien henter en stadig større del av samlet inntekt utenom det tradisjonelle jordbruket. For å kunne fange opp slike utviklingstrekk, må hele inntekten til familien være med. I driftsregnskapet kommer man fram til resultatmål som driftsoverskudd, familiens arbeidsfortjeneste, lønnssevne og vederlag til arbeid og egenkapital. Inntekt utenom bruket kommer med i oppnådd nettoinntekt. For å måle det økonomiske resultatet per årsverk eller per time, er det nødvendig å ha et uttrykk for hvor mange arbeidstimer som er gått med i driften. Deltakerne i driftsgranskningene fører derfor enkle arbeidsnoteringer. Ved årsskiftet ber vi om innsending av arbeidsnoteringer m.m. Deltakerne kan selv velge mellom å benytte notatbok på nett eller notatbok på papir. I notatboka skal det i tillegg til arbeidstimer fylles ut avlingsmengder (f.eks. m³ silofôr eller antall rundballer) og hvor lenge dyrene har gått på beite. Dette blir benyttet til å regne ut fôrproduksjonen på garden. Man noterer samtidig hvor stort varelager man har av ulike slag (f.eks. grovfôr, kraftfôr, gjødsel, konserveringsmiddel m.m).

NIBIO

Riktig varelager er nødvendig for å komme fram til et driftsmessig resultat for det enkelte år.

For noteringsarbeidet blir det utbetalt en godtgjørelse som for tiden er kr 1000 per år for timenoteringer og kr 300 for de andre noteringene. Når gardsregnskapet er gjort opp for skatt og likningspapirene er innlevert, ber NIBIO om å få tilsendt regnskapet elektronisk. Det betyr oversending av regnskapsrapporter og likningspapirer. Den som sender inn regnskapet, (regnskapskontoret eller bonden) får honorar for innsendingen. De fleste som har regnskapsfører/-kontor velger at de sender inn regnskapet til NIBIO. Honoraret varierer etter når regnskapet blir sendt inn, se tabellen under. I tillegg får brukeren kr 400 for utlån av regnskapet. Når driftsregnskapet er ferdig behandlet i NIBIO, får deltakerne tilsendt en driftsanalyse der tall fra eget bruk er sammenliknet med tilsvarende tall for de to årene før. På slutten av året sender vi ut en analyse med sammenlikning med andre bruk med samme driftsform og størrelse.

Det blir ikke publisert tall fra enkeltbruk, bare gjennomsnittstall for grupper av bruk. Alle opplysninger blir behandlet konfidensielt. Deltakerne inngår en skriftlig avtale med NIBIO. Denne avtalen innebærer blant annet at NIBIO kan innhente data fra andre kilder enn regnskapet, for eksempel data fra Tine, Landbruksdirektoratet, ku- og geitekontrollen, Nortura med flere.

Anonymiserte data vil bli lagret hos NIBIO og kan benyttes i forskning. Personopplysningsloven regulerer hvordan personopplysninger skal behandles. I følge loven har NIBIO rollen som behandlingsansvarlig, og Norsk senter for forskningsdata (NSD) er personvernombud for NIBIO. Alle persondata vil bli slettet når deltakerne avslutter deltaking i driftsgranskingene.

Å være med i driftsgranskingene er frivillig, og deltakerne avgjør hvor lenge de vil delta. Avtalen om deltaking i driftsgranskingene gjelder til den er sagt opp av en av partene. Den inngåtte avtalen gjelder også som samtykke for behandling av personopplysninger.

Deltakerne kan når som helst trekke samtykket sitt uten å måtte grunngi dette. Dersom du trekker deg, vil alle personopplysninger om deg bli slettet ved årsskiftet.

Oversikt over honorarene for 2024

Honorar til deltaker	Beløp	Honorar for innsending av regnskap fra deltaker/regnskapskontor	Beløp
Deltaking i driftsgranskingene	Kr 400	Innsending av regnskap	Kr 525
Timeregistreringer, ukentlig	Kr 1000	Innsending av regnskap før 15. april, tillegg	Kr 400
Avlings-/tilleggsopplysninger	Kr 300	Innsending av regnskap før 5. juni, tillegg	Kr 250
Skogskjema	Kr 260		